

Vi ere alene i Besiddelse af Nationens Suverænitet

Taler
Nicolai Wergeland

Dato
12 april 1814

Sted
Eidsvoll

Omstendigheter
Debatt om folkets takkeadresse til Christian Frederik

1 Forsamlingen er national og norsk - Forsamlingen er altsaa fri. Vi forestiller et
hæderligt Folk, løst fra sin Trostabs-Ed, og gjengivet en fri og uafhængig
Nations fulde Ret til selv at bestemme sin Regjeringsform, en Ret, baade Ven
og Fiende tilsteder os rolig at nyde. Men forestiller vi et frit og uafhængigt Folk,
5 saa er denne Forsamling og aldeles fri og uafhængig, og nu alene i Besiddelse af
Nationens Suverænitet. Denne Frihed, denne Uafhængighed være det første, vi
hævder, forsvarer og bevarer; thi, edle Herrer, ærværdige Forsamling, hævder vi
ei Forsamlingens egen Frihed og egne Rettigheder, hvorledes skal vi da kunne
hævde Folkets.

10

Vor Statsforandring er ingen Revolution; vi haaber med Føie, at den kan og vil
foregaa uden Revolution. Her er ingen Magt at nedbryde, for paa dens Ruiner
at opreise en anden. Her er ingen stridige Rigsstender med kolliderende
Interesse. Love og Indretninger kan vedblive uforstyrret Gang. Norges Folk er
15 et og lige. Det er enigt i den fremtidige Statsforfatnings Grundsætninger, og
Regjeringsforandringen er allerede foregaaet i alle Nordmænds Gemytter.

Imidlertid er det neppe Tvivl underkastet, at jo mere der i den interimistiske
Regjering organiserer sig uden Nationens Sanktion, desto mere vil Resultatet af
20 vore Bestræbelser her, naar det skal udføres, maaske faa Karakter af Revolution.
- Vi har erfaret af landfare Rygter og private Skrivelser, at en Del anseelige
danske og norske Mænd har hyldet Hans kongelige Høihed Prins Kristian af
Danmark til Norges midlertidige Regent. Tvivler vi nu end ikke paa, at jo denne
ædle Fyrste fuldvel er værdig at bære en Halfdan svartes Krone, om Norge end
25 har saadan en Krone at give, saa er det dog heller ikke mindre upaatvivleligt, at
hine Skridt af Mødet paa Eidsvold i sig selv var uretmæssigt, - en Akt, kun hele
det forsamlede Folk var berettiget til. Ikke desto mindre fortjener det Bifald,

som relativ retligt, forsaavidt det sigtede til at forekomme større og farligere
30 Uretmæssigheder, og foretoges uden Tvivl af Kjærlighed til Fædrelandet, og med
Forbeholdenhed af denne Forsamlings Sanktion. - Denne staar altsaa endnu
tilbage. Vel har heller ikke vi i strengeste Forstand efter vor Fuldmagts Lydende
Ret til at vælge og keise nogen personlig Regent for det hele Folk; men da det
ganske Folks reelle Sammenkomst er en Umulighed, og da vi udgjør en
35 lovmæssigen valgt Folkerepræsentation, saa er det klart, at dersom noget Møde
tør handle i Folkets Navn, saa er det dette. - Alt, hvad denne Forsamling): det
frie norske Folk, ikke har sanktioneret, er ugyldigt. Derfor er vi og komne
sammen. En Regent maa være, ne quid respublica detrimenti capiat,¹ at vi
roligen kan overveie vore Anliggender.

40 Af disse Grunde foreslaaes, at Hans Kongl. Høihed Prins-Regenten ikke alene
ved en Adresse fra Nationalforsamlingen takkes i Nationens Navn for den
Nidkjærhed, denne Fyrste saa ufortrøden og ædelmodig har lagt for Dagen for
Rigets og Folkets Bedste, idet han i Rigets kritiske Øieblik paatog sig Tingenes
45 Bestyrelse; men at Hans Kongl. Høihed ligeledes i Nationens Navn bedes at
vedblive Regjeringen til Rigets Tarv og Forsvar, og af Nationalforsamlingen,
sorn en lovlig Folke-Repræsentation, bekræftes i det midlertidige Regentskabs
Myndighed, under følgende Bestemmelser: at Regntskabet er interimistisk, og
varer kun, indtil Nationalforsamlingen vil hæve samme; at Regentskabets Magt
50 ei strækker sig til Nationalforsamlingen selv, som i sin Kvalitet af
Nationalforsamling er uafhængig, og over hvilken der ingen Bydende kan gives,
uden hvem den selv konstituerer sig til sine Forhandlingers ordentligere Gang;
at alt, hvad Nationalforsamlingen af Regjeringen forlanger Oplysning om, skal
gives; og at Nationalforsamlingen kan bekræfte eller hæve de Forordninger eller
55 Foranstaltninger, Regentskabet midlertidig kan have truffet, naar Thinget er
sluttet, og den nye Tingenes Orden skal indføres. Hvilket alt offentlig
bekjendtgjøres. Endelig foreslaaes, at de Mænd, som paa Eidsvolds-Mødet
forholdt sig med Ærbødighed for Nationen, ligeledes takkes i Folkets Navn.

60 Saaledes handler vi - ikke i eget Navn - ikke af egen Anseelse, egen Myndighed,
men i det Folks Navn og af det Folks Autoritet, som samlede os til dette evig
merkelige Thing. Saaledes handler vi i en Nationalforsamlings Aand og
Karakter, efter dens Værdighed overensstemmende med dens Rettigheder,
overensstemmende med Folkets Ønske - ja overensstemmende med Prins-
65 Regentens Ønske. Vi kjender denne Ædle Fyrste. Vi ved, hvor høit hans Hjerte
luer for Menneskerettigheder og Folkefrihed, for alt edelt og godt - vi ved, hvor

høit han elsker Nordmanden. De Prøver, han allerede har givet Folket paa
Ædelmod, Nordmandssind, Fordomsfrihed og kongelig Tænkemaade,
70 berettiger os til at tro, at det ikke kan andet end være ham kjært, ikke kan andet
end bevirke, at han agter Nationalforsamlingen og Nationen desto mere derfor.
Selv har han tilskyndet os at handle med Kraft og Mod ligesaavel som med
Visdom og Enighed. Selv har han erklæret, at det vil afhænge af denne
Forsamlings Bestemmelser, om han fremdeles stal røgte sit Hverv. Og, dette maa
75 jeg oprigtig bekjende, den Fyrste, som ei yndede, ei agtede et saadant Skridt af
Folkets uafhængige og frie Representation, kunde ikke være Konge for
Nordmænd.

Kristianssand har talt og ønsker at høre de øvrige norske Byers og Provinsers
80 Mening.

¹ ne quid respublica detrimenti capiat = for at staten ikke skal ta skade.

85

Kilde

O.A. Øverland: Illustreret Norges Historie. Ellevte Bind. Kristiania 1897, s. 476-479.

Emner

1814, Debatt, Unionsoppløsning

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-ere-alene-i-besiddelse-af-nationens-suveranitet>

95

100

105